

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **Ing. I. K.**, zast. JUDr. Zdeňkem Koschinem, advokátem se sídlem Štefánikova 48, Praha 5 – Smíchov, proti žalovanému: **Magistrát hl. m. Prahy, odbor občanskosprávních agend**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 1. 2002, č. j. MHMP 9059/2002, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2014, č. j. 6 A 151/2011 – 275,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Úřad městské části Praha 8, odbor evidence obyvatel a osobních dokladů, rozhodnutím ze dne 12. 12. 2001, č. j. 8-38/EOOP-2001, podle § 12 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zrušil údaj o místě trvalého pobytu žalobkyně na adrese C. 1748/3, P., a současně podle § 10 odst. 5 téhož zákona určil místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny Městské části Praha 8.

[2] Proti uvedenému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které žalovaný zamítl rozhodnutím citovaným v záhlaví tohoto rozsudku. Doručení rozhodnutí je ve správním spise vykázáno doručenkou, dle které žalobkyně převzala rozhodnutí dne 25. 2. 2002.

[3] Rozhodnutí o odvolání napadla žalobkyně u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou doručenou soudu dne 29. 6. 2011. Městský soud ji pro opožděnost odmítl, a to usnesením ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 A 151/2011 – 39 (dále jen „původní usnesení“). Přisvědčil sice námitce, že žalobkyni nemohlo být doručeno fikcí

podle § 24 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákonů č. 29/2000 Sb. a č. 227/2000 Sb., přesto uzavřel, že žalobkyně se s rozhodnutím prokazatelně seznámila dne 25. 2. 2002, kdy si jej vyzvedla na poště. Ke zpochybnění pravosti podpisu na doručence soud uvedl, že k tomuto tvrzení žalobkyně nepředložila žádné důkazy.

[4] Žalobkyně původní usnesení městského soudu napadla kasační stížností, která byla úspěšná. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 9 As 72/2012 – 114, přisvědčil námitce, že městský soud pochybil tím, že ve věci nenařídil jednání. Žalobkyně neměla možnost seznámit se se spornou doručenkou a nebylo jí tak umožněno zformulovat konkrétní argumentaci a návrhy podporující závěr o včasnosti žaloby. Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] V tomto řízení městský soud ustanovil znalce z oboru písmoznalectví, kterému uložil určit, zda podpis na doručence připojené k rozhodnutí žalovaného učinila žalobkyně. Po prozkoumání předloženého srovnávacího materiálu znalec dospěl k závěru, že je pravděpodobnější, že sporný podpis je méně frekventovanou variantou pravého podpisu žalobkyně, než že by se mohlo jednat o padělek typu napodobeniny. Podle žalobkyně však takový výsledek nebyl zcela jasný a jednoznačný, proto její zástupce na jednání dne 23. 10. 2014 navrhl vypracování revizního znaleckého posudku.

[6] Městský soud nicméně žalobu odmítl usnesením uvedeným v záhlaví, neboť i po doplnění dokazování setrval na názoru, že žaloba byla podána opožděně. Pro tento závěr bylo rozhodující zjištění znalce, že podpis na sporné doručence vykazuje nejvíce shodu a podobnosti se srovnávacím podpisem na doručence ze dne 21. 12. 2001, který žalobkyně nezpochybňovala, a že hypotetický padělatel by musel shodné znaky znát. Soudu se navíc jevilo velmi nepravděpodobné, že by se žalobkyně po dobu několika let nezajímala o to, jak bylo o jejím odvolání rozhodnuto. V této situaci tedy nebylo rozhodné, zda byla žalobkyně informována o výzvě k vyzvednutí zásilky, neboť podpis na doručence nebyl shledán jako napodobenina. Městský soud také upozornil na to, že zásilka určená do vlastních rukou mohla být vydána jen po prokázání totožnosti, proto bylo vyloučeno, že by ji pracovnice pošty předala jiné osobě. Neopomněl ani uvést, z jakých důvodů nevyhověl návrhům žalobkyně na doplnění dokazování.

[7] Soud uzavřel, že žalobkyně napadené rozhodnutí převzala dne 25. 2. 2002 a tento den byl rozhodující pro počátek dvouměsíční lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného. Žaloba byla podána až 29. 6. 2011, a proto byla jako opožděná odmítnuta.

[8] Proti usnesení městského soudu nyní žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí kasační stížností.

II. Obsah kasační stížnosti

[9] Stěžovatelka ve včasné kasační stížnosti tvrdila naplnění kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnost napadeného usnesení spočívající

pokračování

v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

[10] Poté, co stěžovatelka rekapitulovala dosavadní průběh řízení, uvedla, že rozhodnutí žalovaného jí nikdy nebylo doručeno a na adrese, kam bylo doručováno, neměla možnost vybírat poštu. Naopak se na tomto místě zdržovala první manželka P. K. B. K., tedy osoba v kontradiktorním postavení. Proto se stěžovatelka s obsahem rozhodnutí seznámila až poté, co se její zástupce dotázal příslušných správních orgánů a rozhodnutí žalovaného mu bylo doručeno (dne 5. 5. 2011).

[11] Následně stěžovatelka zpochybnila závěry znaleckého posudku, který byl dle jejího názoru nejednoznačný. Znalec totiž uvedl, že by se spíše mohlo jednat o jednu z forem podpisu stěžovatelky, tudíž tato skutečnost nebyla osvědčena. Za situace, kdy stěžovatelka tvrdila a zdůvodňovala, proč se nemohlo jednat o její podpis, měl městský soud nechat vyhotovit revizní znalecký posudek.

[12] Z výše uvedených důvodů nepovažovala dokazování za dostačující. Městský soud své usnesení neopřel o řádné a právně relevantní údaje ze spisu a nevyvrátil námitku o tom, že stěžovatelka rozhodnutí žalovaného nepřevzala. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] Později své podání opakovaně doplňovala. Nejprve e-mailem (č. l. 10), následovaným poštovní zásilkou totožného obsahu (č. l. 15), ve kterých žádala o osvobození od soudního poplatku a vysvětlovala, z jakých důvodů bylo rozhodnutí žalovaného nezákonné. Zpochybnila také postup městského soudu související s dokazováním a závěry znalce. K podání byla přiložena nájemní smlouva uzavřená dne 4. 10. 2000 mezi Městskou částí Praha 8 a B. K.; dopis Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 28. 3. 1997; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014, č. j. 26 Cdo 460/2014 – 798, a evidenční list k bytu ze dne 2. 10. 2000.

[14] Následně (e-mailem, č. l. 32) stěžovatelka doplnila podání o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 As 77/2006 – 41; ze dne 14. 2. 2007, č. j. 7 As 49/2006 – 43; ze dne 28. 3. 2007, č. j. 4 As 12/2006 – 87; a ze dne 11. 4. 2007, č. j. 1 As 10/2006 – 48.

[15] Téhož dne zaslala soudu další e-mail (č. l. 47), který označila jako doplnění podání původně adresovaného městskému soudu. Jeho obsahem byly zejména citace z rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. 26 Cdo 4134/2007; ze dne 19. 4. 2012, sp. zn. 26 Cdo 3151/2011; ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 26 Cdo 460/2014 – 798; a ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 26 Cdo 2186/2009. Z obsáhlého podání se k řízení před kasačním soudem vztahovalo pouze zpochybnění postupu znalce a požadavek na doplnění znaleckého posudku. Stěžovatelka přiložila citované rozsudky Nejvyššího soudu; formulář

žádosti o schválení výměny bytů; záznam o předání klíčů k bytu ze dne 31. 7. 1998; nájemní smlouvu a evidenční list k bytu, oba specifikované výše. Podání bez příloh soudu zaslala i poštovní přepravou (č. l. 79).

[16] Obdobná tvrzení byla předmětem také dalšího podání stěžovatelky, doručeného e-mailem (č. l. 87), ke kterému byly opět přiloženy shora uvedené rozsudky Nejvyššího soudu. Podání bylo zasláno i poštou (č. l. 106), avšak s odlišnými přílohami. Stěžovatelka přiložila kopie různých písemností obsahující její podpis (příkazy k úhradě, pokladní doklady a další).

III. Vyjádření žalovaného

[17] Žalovaný upozornil na skutečnost, že originály doručenek jsou založeny ve správním spise, dále pouze odkázal na své vyjádření k žalobě a ztotožnil se s názorem o opožděnosti žaloby. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přistoupil k přezkumu usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, že napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Stěžovatelka uplatnila kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V situaci, kdy městský soud napadeným usnesením žalobu odmítl, však z povahy věci přicházejí v úvahu pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále dle písm. c) uvedeného ustanovení, spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (srovnej setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 – 49, publikovaný pod č. 427/2005 Sb. NSS; ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS; ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65, a další). Označením kasačních důvodů nicméně není Nejvyšší správní soud vázán. Kasační stížnost obsahuje i námitky směřující proti závěru městského soudu o opožděnosti žaloby, tedy námitky, které podle jejich obsahu spadají pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V jejich rozsahu tedy Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu přezkoumal.

[20] Jak bylo uvedeno výše, sporné bylo datum doručení rozhodnutí žalovaného, od kterého se odvíjí počátek lhůty k podání žaloby. Ve správním spise bylo doručení rozhodnutí vykázáno doručenkou s datem 25. 2. 2002 a podpisem stěžovatelky. Ta však zpochybnila jeho pravost, tvrdila, že na adresu, kam bylo doručováno, neměla možnost vyzvedávat poštu, zásilku nikdy nepřevzala a o existenci rozhodnutí a jeho obsahu se dozvěděla až 5. 5. 2011. Proto považovala žalobu za včasnou.

[21] Nejvyšší správní soud nicméně v postupu městského soudu neshledal nezákonnost. Stěžovatelka nepředložila žádné relevantní důkazy svědčící pro to, že by podpis

pokračování

na doručence byl padělaný. Soud spornou otázku posuzoval zejména na základě znaleckého posudku z oboru písmoznalectví, který za tím účelem nechal vyhotovit a na základě kterého dostatečně zjistil skutkový stav.

[22] Znalec velmi podrobným způsobem popsal, jakým způsobem při porovnání podpisů postupoval a jaké úvahy ho vedly k závěru, že se jedná o méně frekventovanou variantu pravého podpisu stěžovatelky. Stěžovatelce lze sice přisvědčit v tom směru, že srovnávací materiál nebyl vyčerpávající, neboť pouze čtyři z celkem patnácti vzorků odpovídaly spornému podpisu časovou vazbou. Na tuto skutečnost však upozornil sám znalec, stejně jako na to, že se podpisy stěžovatelky vyznačují vysokou tvarovou i konstrukční variabilitou. Právě proto je zřejmé, že tyto úvahy zahrnul do svého posouzení a zohlednil je při konečném zodpovězení otázky.

[23] Podrobně také popsal důvody pro závěr, že je pravděpodobnější varianta neobvyklého (respektive nepoznaného či zkráceného) pravého podpisu stěžovatelky, než padělek napodobeného charakteru podle předlohy nebo na základě předchozího nacvičení. Hypotetický padělatel by totiž dle něj musel mít k dispozici vzor vzácné varianty podpisu stěžovatelky, která se ve srovnávacím materiálu objevila pouze jednou. Nadto sporný podpis obsahuje některé většinové znaky, což znamená, že by hypotetický padělatel musel padělek skládat z více druhů podpisů a přitom dodržet kvalitu psacího pohybu a řadu grafometrických parametrů, což je dle znalce stěží realizovatelné. Otázkou by také dle znalce bylo, proč by padělatel tvořil nejsložitější část podpisu (koncový kličkový tah) obtížnějším způsobem, než by bylo potřeba.

[24] Tyto úvahy vedoucí ke znaleckému závěru jsou dle Nejvyššího správního soudu zcela logické. Samotná skutečnost, že znalec užil slova *pravděpodobnější*, nečiní znalecký posudek nejednoznačným, jak dovozuje stěžovatelka. Jedná se o zohlednění postupu, kterým znalec vybral v úvahu přicházející hypotézy, ostatní vyloučil a poté ze dvou možných precizně odůvodněným postupem dospěl k jediné z nich. Proto jsou jeho závěry pro zjištění skutkového stavu dostatečné.

[25] Za podstatné považuje Nejvyšší správní soud také to, že městský soud vycházel i z dalších okolností věci. V první řadě se jedná o dílčí závěr znalce, že sporný podpis vykazuje řadu shod a podobností s jedním konkrétním podpisem na doručence ve správním spise, která navíc pochází z bezprostředně předcházejícího časového období. Úvahy městského soudu vycházely z upozornění znalce, že pokud by nebyla zpochybněna platnost tohoto srovnávacího podpisu, svědčilo by to o pravosti podpisu sporného. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nikdy autenticitu srovnávacího podpisu nezpochybnila (ani poté, co se seznámila s obsahem znaleckého posudku), městský soud uzavřel, že sporný podpis je skutečně podpisem jejím.

[26] Zásadní význam má také to, že podpis byl na doručence k zásilce určené do vlastních rukou; tu totiž pracovnice pošty mohla vydat až po předložení dokladu totožnosti. Nejvyšší správní soud tedy přisvědčuje názoru městského soudu, že je vyloučeno, aby byla zásilka vydána někomu jinému.

[27] Za nastíněné situace bylo současně zcela nadbytečné, aby městský soud doplňoval dokazování. Závěry znalce byly jasné a otázka pravosti podpisu na sporné doručence

dostatečným způsobem zodpovězena. Soud není povinen provést veškeré navržené důkazy, pokud zdůvodní, z jakých důvodů je doplnění dokazování zbytné, čemuž městský soud dostál. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že z výše uvedených důvodů nemá pochyb o správnosti, jasnosti ani úplnosti znaleckého posudku, proto nebylo nutné žádat znalce o vysvětlení ani znalecký posudek doplňovat či revidovat ve smyslu § 127 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s.

[28] Podle § 250b odst. 1, věty první, o. s. ř., ve znění platném v rozhodné době, musí být žaloba proti rozhodnutí správního orgánu podána do dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Zmeškání lhůty nelze prominout.

[29] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud návrh odmítne, byl-li podán předčasně nebo opožděně.

[30] Rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni (žalovaného) bylo stěžovatelce doručeno dne 25. 2. 2002. Lhůta k podání žaloby tedy skončila dne 25. 4. 2002, stěžovatelka ji však podala až dne 29. 6. 2011, tedy opožděně. Proto je rozhodnutí městského soudu o jejím odmítnutí v souladu se zákonem.

[31] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že jednotlivá podání stěžovatelky, kterými doplňovala kasační stížnost, se téměř ve všech případech vztahovala k posouzení věci samé, které však nebylo předmětem řízení o kasační stížnosti. Irelevantní proto byly odkazy na nájemní smlouvu, evidenční list k bytu, formulář žádosti o schválení výměny bytů, záznam o předání klíčů i veškeré rozsudky Nejvyššího soudu. Stejně tak byly pro posouzení zákonnosti usnesení městského soudu bez významu stěžovatelkou vybrané rozsudky zdejšího soudu, které se také téměř ve všech případech týkaly merita věci (rozsudky ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 As 77/2006 – 41; ze dne 14. 2. 2007, č. j. 7 As 49/2006 – 43; ze dne 28. 3. 2007, č. j. 4 As 12/2006 – 87). V rozsudku ze dne 11. 4. 2007, č. j. 1 As 10/2006 – 48, se sice Nejvyšší správní soud zabýval otázkou počátku lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, skutkově se však jednalo o zcela odlišnou situaci.

[32] Kopie listin předložených soudu za účelem porovnání podpisu stěžovatelky byly taktéž nadbytečné. Otázka pravosti podpisu je otázkou odbornou, kterou nemůže podle § 127 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. zodpovědět soud, ale znalec, který tak již učinil během řízení před městským soudem.

[33] O žádosti stěžovatelky o osvobození od soudního poplatku Nejvyšší správní soud zvlášť nerozhodoval, neboť byla odůvodněna pouze domněnkou úspěchu ve věci, který pro tuto otázku není relevantní. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být od soudních poplatků osvobozen účastník (zčásti, výjimečně zcela), který o to požádá a doloží, že nemá dostatečné prostředky. Stěžovatelka však soudní poplatek uhradila (viz záznam o složení na č. l. 14), čímž *de facto* prokázala, že dostatečnými finančními prostředky disponuje.

pokračování

V. Závěr a náklady řízení

[34] Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1, poslední věty, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[35] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly náklady nad rámec jeho úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu